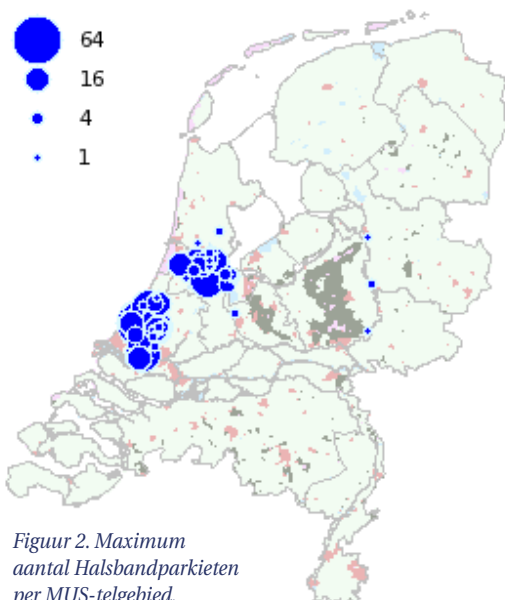

Jonge Huisemus met kleurafwijking ('diluted'), gefotografeerd door een van de MUS-tellers in de eigen tuin (foto: Gerda Frijling).

Figuur 1. Verspreiding van 560 MUS-telgebieden. Legenda: blauw=bezet, rood=nog vrij, groen=ongeschikt.

Figuur 2. Maximum aantal Halsbandparkieten per MUS-telgebied.

Vliegende start voor MUS

Het nieuwe nationale stadsvogelmeetnet MUS slaat goed aan bij Nederlandse vogelaars. Er werd in dit startjaar in ruim 400 postcode-gebieden geteld (figuur 1). Doordat de tellingen eenvoudig en snel uit te voeren zijn, hebben zich veel nieuwe vogeltellers aangemeld. Ook het aandeel vrouwelijke tellers is met 25% opvallend hoog.

Tellen in urbaan gebied

Terugkijkend op het opstartjaar van het Meetnet Urbane Soorten (MUS) zijn de ervaringen van de deelnemers overwegend positief. De drie tellingen kosten weinig tijd, en punttellingen van vijf minuten zijn voor velen nieuw, het is echt een sport om in die beperkte tijd alle waargenomen vogels op naam te brengen en goed te tellen. Het tellen van vogels in bebouwd gebied kent wel zo zijn eigenaardigheden. Sommige telpunten die de computer willekeurig geprikt had, bleken op onbereikbare plekken te liggen, zoals de landingsbanen van Schiphol, een gevangensterrein, militaire objecten, Paleis 't Loo of een voetbalstadion. Andere plekken waren wel bereikbaar, maar niet echt handig: drukke snelwegen, een overdekt winkelcentrum en een grote bouwput bij Utrecht. Daarom biedt de handleiding de mogelijkheid om telpunten te verplaatsen. Voorts waren er plekken waar helemaal geen vogels waargenomen zijn (bijvoorbeeld in moderne glastuinbouwgebieden). Vrij veel waarnemers hadden last van verkeerslawaaï in de ochtendspits en tijdens de zomeravondtelling.

Meest verbreide stadsvogels

Doordat MUS geheel digitaal wordt uitgevoerd en deelnemers hun gegevens snel online hebben ingevoerd, kunnen we nu al over veel resultaten beschikken (al zijn nog niet alle telgegevens ontvangen). De Merel blijkt de onbetwiste nummer 1 van Nederland te zijn, hij komt in alle telgebieden voor en is ook numeriek de talrijkste stadsvogel (tabel 1). Daarna volgt de Houtduif, die ook in alle MUS-telgebieden gezien is, en eveneens in hoge aantallen. Huisvossen zijn ondanks alle achteruitgang nog behoorlijk algemeen maar halen de top 3 van meest verspreide soorten niet meer, ze moeten enkele kraaiachtigen voor laten gaan. Gemiddeld zijn er in een telgebied 33 vogelsoorten genoteerd. In totaal zijn er meer dan 160 vogelsoorten gezien tijdens de MUS-tellingen. De Kuifleeuwerik hoort daar echter niet bij. Exoten houden van de stad, en dat is goed te merken aan een soort als de Halsbandparkiet, die in 47 telgebieden werd genoteerd (figuur 2). Ook maakten de nodige waarnemers melding van verwilderde kippen.

Tabel 1. De meest verspreide vogelsoorten in 2007 in het Meetnet Urbane Soorten.

	Soort	% MUS-telgebieden
1	Merel	100
2	Houtduif	100
3	Koolmees	99,7
4	Zwarte Kraai	98,5
5	Ekster	97,6
6	Kauw	97,0
7	Huisemus	96,4
8	Winterkoning	95,5
9	Turkse Tortel	95,2
10	Spreeuw	94,6

En nu verder

Binnenkort gaan we de gegevens beter bekijken. Het belangrijkste doel van MUS is het in beeld brengen van aantalsontwikkelingen van algemene stadsvogels. Voordat de eerste trends zichtbaar zullen worden, zal er nog een paar jaar moeten worden doorgeteld. We verwachten dat MUS betrouwbare trends zal opleveren, ondanks de relatief geringe inspanning per telgebied. In ieder geval op landelijke en regionale schaal, vergelijkbaar met de resultaten van het PTT-project voor wintervogels. Ook hopen we eindelijk zicht te krijgen op de ontwikkeling van een soort als de Gierzwaluw, die in de andere meetnetten nauwelijks vertegenwoordigd is. De derde (avond)telling van MUS, vooral voor deze soort in het leven geroepen, heeft nu al zo'n 16.000 individuen opgeleverd. Daarmee moet toch iets mogelijk zijn! Voordat trends naar voren gaan komen, zijn de gegevens al bruikbaar voor het genereren van verspreidingspatronen. En hopelijk voor het beantwoorden van vragen als 'wat is de relatie tussen het aantal Huisvossen en de leeftijd van de wijk?', 'in hoeverre bepaalt het aandeel stedelijk groen de totale soortenrijkdom?' en 'hangen de aantallen Spreeuwen samen met de afstand tot het landelijk gebied?'

Alle informatie over MUS is te vinden op www.sovon.nl onder 'Monitoring' en vervolgens 'Broedvogels'.

Bram Aarts

